

Näringslivsanalys Värmland 2022

Bilaga till "Näringslivsanalys Värmland"
- analys av Dun & Bradstreet, 2022

Ansvarig verksamhet	Regional utveckling
Kontakt	Rickard Bengtsberg, analytiker
Datum	2022-09-29
Diarienummer	RUN/220389
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Innehåll

Innehåll

En hållbar utveckling av Värmlands näringsliv.....	4
Bolagsformer i Värmland	5
Storleksklasser och anställda	6
Näringslivets utveckling mellan 2015 och 2020 i Värmland.....	7
Branschernas utveckling.....	9
Pandemins påverkan på hotell, restaurang och detaljhandeln	9
Växande och krympande näringar	11
Branschbalans	12
Åldersklasser och kvarvarandegrad.....	13
Koncernbolag och utländskt ägandeskap	14
Källor	15

En hållbar utveckling av Värmlands näringsliv

Värmlandsstrategin 2040 är vårt gemensamma verktyg för att skapa det Värmland vi vill ha, bo och verka i många år framöver. Den ger en bild över länets styrkor och utmaningar och lyfter prioriterade områden att kraftsamla kring för en hållbar väg framåt.

Ett prioriterat område som lyfts är att *stärka konkurrenskraften*. Med starka företag och investeringar i regionen stärker vi vår utvecklingskraft och använder våra ledande spetskompetenser och starka samarbeten för att locka fler företag. I strategin lyfts att det värmländska näringslivet ska, genom sitt hållbara arbete, vara attraktivt och konkurrenskraftigt på en lokal och global marknad.

För att kunna arbeta i en hållbar riktning behövs en förståelse för hur näringslivet ser ut och utvecklas över tid, vilka faktorer som påverkar utvecklingen samt vilka möjligheter och utmaningar som Värmlands näringsliv står inför idag och som det kan möta i framtiden. På uppdrag av Region Värmland har Dun & Bradstreet tagit fram en analys¹ av näringslivets struktur och utveckling i Värmland². Denna bilaga är avsedd att läsas parallellt med Dun & Bradstreetets analys. Då näringslivsstrukturens olika områdena presenteras enbart med diagram i analysen, är avsikten med denna bilaga att bidra med sammanfattande reflektioner och inspel till fortsatt samverkan för utveckling av det värmländska näringslivet.

Senast en näringslivsanalys genomfördes för Värmland var 2019³.

¹ Hädanefter avses DNB 2022 Näringslivsanalys Värmland 2022 när det görs en hänvisning till "analysen".

² DNB 2022, Näringslivsanalys Värmland 2022.

³ Näringslivsanalys Värmland 2019, Bisnode (numera Dun & Bradstreet) Se www.varmlandsstrategin.se för publicering av rapport

Bolagsformer i Värmland

Det finns cirka 52 000 bolag⁴ registrerade hos Skatteverket i Värmland⁵. Av dessa⁶ är:

- 24 200 enskilda firmor,
- 14 500 är aktiebolag,
- 7 300 ideella föreningar,
- 1 000 handelsbolag,
- 700 bostadsrättsföreningar,
- 500 ekonomiska föreningar,
- 400 kommanditbolag,
- och resterande cirka 3 400 bolag är bland annat trosamfund, holdingbolag, bankfilialer, samt enkla bolagsformer.

Vissa bolag är inte aktiva, det vill säga har av en eller annan anledning ingen omsättning. Andra bolag är aktiva, men har som syfte att möjliggöra verksamhet för exempelvis fritidssysselsättning, skogs-/jordbruk i mindre skala, eller liknande. Dessa bolag har ofta relativt låg omsättning, inga anställda, samt inga eller låg skuldsättningsgrad. Det passar därför ofta bra att driva dessa bolag som enskild firma/näringsverksamhet⁷, vilken inte är en egen juridisk person utan är kopplad till ägaren av bolaget (bör inte förväxlas med *eget företag*, som kan ha vilken bolagsform som helst och endast syftar till fenomenet att äga och driva näringsverksamhet).

Enskilda firmor kan, men behöver i de flesta fall inte registrera sig på bolagsverket⁸. Beroende på databasen kan därför enskilda firmor falla bort från statistiken i analyser av näringsliv.

Även om dessa bolag många gånger inte inkluderas i näringslivsanalyser, och inte heller i Näringslivsanalys Värmland – DNB 2022, är dessa bolag och de personer som är aktiva i dessa, en tillgång för Värmland och det samhälle vi lever i och för de mål och vision vi vill uppnå i Värmlandsstrategin 2040.

I Näringslivsanalys Värmland – DNB 2022 inkluderas aktiebolag samt vissa kommanditbolag och ekonomiska föreningar med minst 100 000 kronor i omsättning per år eller minst en anställd, samt vilka har arbetsställe i Värmland (se sidan 2 och 4 i DNB 2022), det vill säga även bolag med huvudkontor utanför Värmland är inkluderade om de har arbetsställe i Värmland.

Ovanstående avgräsning har inte gjorts i "Sårbarhetsanalys av de värmländska näringslivet"⁹ som utgår från 2019 års data. Där är enskilda firmor inkluderande, och även samtliga aktiva näringsgrenar med minst en förvärvsarbetare. Detta gör att dessa två rapporter har något olika utfall i vissa tabeller/figurer avseende sysselsatta i olika branscher, samt anställda inom offentlig/privat sektor.

⁴ Begreppen bolag och företag används synonymt i denna analys

⁵ www.scb.se 2022-05-20

⁶ Avrundat till närmaste hundratal.

⁷ För ytterligare information om olika bolagsformer, se www.verksamt.se

⁸ Kraven för registrering i Bolagsverket omfattar något av följande kriterier: fler än 50 anställda i medeltal, en balansomslutning på minst 40 miljoner kronor, en nettoomsättning på mer än 80 miljoner kronor eller ibland för företag som deltar i offentlig upphandling eller bedriver verksamhet som det krävs tillstånd för. För mer information, se [Registrera enskild näringsidkare eller inte? – Bolagsverket](#)

⁹ Region Värmland (2022), "Sårbarhetsanalys av det värmländska näringslivet"

Storleksklasser och anställda

Se sidorna 52 – 55 i DNB Näringslivsanalys Värmland 2022

Majoriteten, 64 procent, av de anställda inom näringslivet i Värmland arbetar i små företag med upp till 50 anställda. Detta är högre än riksgenomsnittet på 57 procent. Endast nio procent (jämfört med 18 procent i riket) av de anställda inom näringslivet i Värmland arbetar på företag med fler än 250 anställda. Det finns dock ingen tydlig trend hur de olika storleksklasserna ökar i andel anställda och företag. Bolag med 51 – 100 anställda är dock den storleksklass som ökat mest mellan 2015 och 2020. Små företag med 0 – 9 anställda har en hög tillväxt i antal företag, vilket är naturligt eftersom de allra flesta nystartade företag är företag med bara någon eller några få anställda. Tillväxten i de riktigt stora bolagen är negativ under den här perioden i Värmland.

Lönsamhetsindex är också högst för storleksklassen 0 – 9 anställda. Detta beror bland annat på att Fastighetsbranschen har hög lönsamhet. Den höga tillväxten i förädlingsvärde för 251 – 500 anställda beror till stor del på SBAB bank höga förädlingsvärde.

Näringslivets utveckling mellan 2015 och 2020 i Värmland

Se sidorna 10 – 25 i DNB Näringslivsanalys Värmland 2022.

Det värmländska näringslivet har under åren 2015 och 2020 haft en god utveckling. Förädlingsvärdet har ökat 42 procent under perioden, vilket är avsevärt bättre än riksgenomsnittet på 33 procent. Även under pandemiåret 2020 hade Värmland en tillväxt i förädlingsvärde, vilket kan jämföras med riket som hade en negativ utveckling i förädlingsvärde detta år. Det är däremot viktigt att belysa att hela den positiva utvecklingen av förädlingsvärdet i Värmland 2020 beror på tre företag. Påverkan från, och beroendet av, enstaka företag (Wingeforskoncernen) på länets BRP (Bruttoregionalprodukt) blir här mycket tydlig.¹⁰

Sett till både lönsamhet och förädlingsvärde under perioden hade Arvika den högsta tillväxttakten bland kommunerna, medan Karlstad hade den största tillväxten i antal företag och anställda. Under pandemin minskade tillväxttakten i antalet anställda i Värmlands kommuner och mellan 2019 och 2020 hade samtliga kommuner utom Hagfors en negativ utveckling. Extra tydlig blev effekten av pandemin i Eda och Årjäng där gränshandeln hade en betydande andel av kommunens andel anställda.

Även sett till en benchmarking med andra jämförbara län har Värmland haft en utveckling i paritet med dessa län mellan 2015 och 2020, sett till tillväxt i antalet anställda, förädlingsvärde och lönsamhet. Värmland hade en mycket god tillväxt i antalet anställda tidigt under den studerade perioden men under den senare delen ingen eller negativ tillväxt, främst under pandemin men även mellan 2018 och 2019. Det finns dock stora variationer inom länet. Sju av Värmlands 16 kommuner minskade i antalet anställda under perioden. Grums hade högsta tillväxttakten i antalet anställda.

Värmland har den lägsta tillväxttakten bland benchmarkade län sett till antal nystartade företag. I samhällskriser som exempelvis pandemier hör vi ofta om varsel och konkurser, men det är också ofta en relativt god tillväxt i antalet nya företag under perioder av kris. Detta har flera olika anledningar; många företag ser behov av utvecklingshjälp för att stanna kvar på marknaden och detta kan leda till ökad efterfrågan på företagsstödande tjänster, anställda som blir uppsagda startar eget företag för att slippa arbetslöshet, samt företag säger upp personal men köper in samma tjänster (ibland av samma personer som tidigare anställda) i form av konsultstöd i stället. Mellan åren 2019 och 2020 minskade därför antalet anställda i samtliga län, medan tillväxten i antalet företag var fortsatt positiv, om än lägst bland benchmarkade län. Även vad det gäller förnyelse inom näringslivet på nationell nivå ligger Värmland tillsammans med Gotland näst lägst med en förnyelseförmåga på 8,12 procent (2021) efter Norrbotten på 8,11 procent. Detta kan jämföras med Örebro län som hade en tillväxttakt på 9,5 procent (högst i Sverige tillsammans med Skåne) och Dalarna som hade en tillväxt på 9,0 procent (sjunde bästa tillväxttakt)¹¹.

Varför har då Värmland en så låg tillväxttakt i antal nystartade företag? Enligt Svenskt Näringslivs årliga företagsklimatundersökning för 2022¹² har Värmland ett företagsklimat som ligger över riksgenomsnittet (3,38 jämfört med riksgenomsnittet på 3,31). Sammantaget placerar sig 10 av Värmlands 16 kommuner på den bättre halvan av den totala rankningen, med Säffle på plats nummer 15, följt av Munkfors på nummer 31 och Grums på nummer 33 av Sveriges samtliga kommuner. En stark tillväxt i antalet nya företag verkar därför inte helt följa hur företagare uppfattar företagsklimatet i länet. Det måste därför finnas andra bakomliggande orsaker till den låga tillväxttakten i antalet företag i Värmland.

I Reglabs innovationsindex 2021¹³ ligger Värmland på en 14:e plats bland Sveriges 21 län. Innovationsindexet mäter:

¹⁰ Intresserad av att veta mer om sårbarhet och beroende av enskilda företag? se *Sårbarhetsanalys av det värmländska näringslivet, Region Värmland 2022*

¹¹ www.bolagsverket.se 2022-06-10

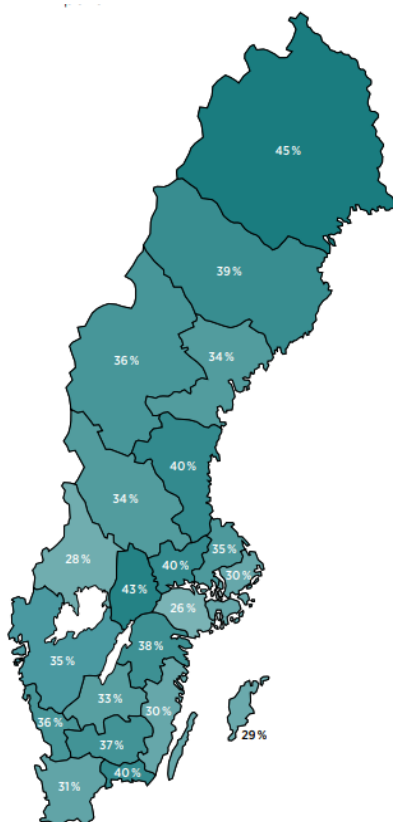
¹² Lokalt företagsklimat 2022, Svenskt näringsliv, [Lokalt företagsklimat - Ranking 2022 \(svensktnaringsliv.se\)](https://www.svensktnaringsliv.se)

¹³ [Reglabs-innovationsindex_2021.pdf](https://www.reglabs.se)

- *Grundförutsättningar*: Mäter öppenhet, tolerans och mångfald av människor och företag, kompetent arbetskraft för innovation och förnyelse samt dynamik som skapar förutsättningar för lärande och nya idéer.
- *Förnyelseförmåga*: Mäter förmåga till nyskapande, ett positivt klimat till förändring och förnyelse samt det fysiska kapitalet.
- *Marknadsförmåga*: Mäter internationella nätverk i näringslivet och den faktiska förmågan till kommersialisering.

Värmland ligger särskilt lågt inom området *Grundförutsättningar*. Har man tagit del av samtalen kring Värmlands utmaningar för en hållbar regional utveckling den senaste tiden så har det nog inte undgått någon att bristen på kompetens är en av de största utmaningar vi har. En utmaning som vi delar med resten av Sveriges län. I genomsnitt i Sverige är det fler än var tredje företag som upplever att tillgången på kompetens är ett hinder för tillväxt. Dock är Värmland ett av de län som i lägst grad uttrycker att tillgången på kompetens är ett stort hinder för att växa, enligt Företagarnas villkor och verklighet 2020¹⁴. I småföretagarbarometern 2020¹⁵ nämns dock bristen på lämplig arbetskraft som det främsta hindret för tillväxt, hela 43 procent av respondenterna svarade att det är ett hinder.

Figur 1: Andel företag 2020 (jan) som ser tillgång till lämplig arbetskraft som ett stort hinder för företagets tillväxt, fördelat på län.

Det går därför inte att förklara Värmlands låga tillväxttakt i antal företag (jämfört med riksgenomsnittet) på grund av brist på kompetens heller, även om kompetensbristen är stor.

Under Reglabs innovationsindex *Grundförutsättningar* finns även indikatorer som *öppenhet, tolerans och mångfald bland människor, företag samt dynamik mellan dessa för innovation och förnyelse*. Värmland har en starkt könssegregerad arbetsmarknad där kvinnor arbetar och driver företag inom områden som bland annat vård och omsorg samt utbildning, och män arbetar och driver företag inom bland annat tillverkning och byggindustrin. Kvinnor i Värmland har också låg tillgång till makt och inflytande¹⁶. Tillsammans med Kronoberg och Östergötland har Värmland den lägsta andelen kvinnor i styrelser (endast 17 procent), jämfört med rikets genomsnitt på 20 procent. Värmland har 82 procent mansdominerade styrelser, 14 procent jämställda styrelser och 5 procent kvinnodominerade styrelser. Dessa siffror bidrar sannolikt till Värmlands låga tillväxttakt i nyföretagande. Med högre mångfald inom branscher och med mer jämställd och jämlik tillgång till makt och inflytande ökar innovationskraften i ett län. Allas idéer, åsikter och behov är viktiga för att stimulera ett innovativt och hållbart näringslivsklimat, oavsett kön, ålder, geografiskt ursprung, sexuell läggning, religion, inkomstnivå eller funktionsvariation.

Källa: Företagens villkor och verklighet 2022, Tillväxtverket.

¹⁴ Företagens villkor och verklighet 2020, [Företagens villkor och verklighet 2020 \(tillvaxtverket.se\)](https://www.tillvaxtverket.se/foretagens-villkor-och-verklighet-2020)

¹⁵ [arvika.pdf \(foretagarna.se\)](https://www.foretagarna.se/arvika.pdf) 2022-06-10 Skillnaden i resultatet mellan Småföretagarbarometern och Företagarnas villkor och verklighet kan bero på vad man anser som "stort" hinder i Företagarnas villkor och verklighet.

¹⁶ [styrelsekartlaggning-2022-almi-220304.pdf](https://www.styrelsekartlaggning-2022-almi-220304.pdf)

Sammantaget är det flera faktorer som samverkar och som behöver fortsätta arbetas med för att öka tillväxttakten i Värmland.

Branschernas utveckling

Se sidorna 26–35 i DNB Näringslivsanalys Värmland 2022.

År 2020 arbetade regionala aktörer i Värmland, tillsammans med Nordregio, fram en ny indelning av SNI-koder för branscherna Besöksnäring och Livsmedelskedjan. De regionala aktörerna som var representerade i arbetet var Region Värmland, Länsstyrelsen, LRF, Hushållningssällskapet, Visit Värmland och NIFA (Branschföreningen för värmländska mat- och dryckesföretag). Det finns ett överlapp mellan SNI-koderna Handel och Restaurang, vilket gör att det inte går att summera antalet anställda i de respektive branscherna och få den totala summan av anställda.

I DNB Näringslivsanalys 2022 används generellt denna definition av branscherna Besöksnäring och Livsmedelskedjan. I ett par diagram lyfts både branschen utifrån denna gemensamma definition och DNB:s definition. Detta görs för att belysa hur de olika definitionerna kan spegla skillnader i ekonomiska nyckeltal beroende på mätning, men också för att tydliggöra utvecklingen för branschen över tid, då Region Värmland tidigare tagit fram näringslivsanalyser tillsammans med DNB (hette då Bisnode).

Branschen *Företagstjänster* är den största branschen i Värmland i antal företag med 1926 företag 2020. Branschen inkluderar bland annat företag inom ekonomi och juridik. Byggsektorn och Detaljhandeln är de branscher med flest anställda (9 043 respektive 8 210 anställda). Bygg är också den bransch som vuxit mest i antal, både vad det gäller anställda och företag.

Flera av branscherna har haft en god tillväxt i antal företag men en negativ utveckling sett till antal anställda. Delvis beror detta på pandemin då till exempel både Besöksnäringen och Livsmedelskedjan, liksom Partihandel och Detaljhandel, haft en positiv utveckling i antal företag men en negativ utveckling i antalet anställda. Vissa branscher har däremot gynnats av, eller åtminstone trots pandemin haft en positiv utveckling vad det gäller tillväxt i antal anställda och företag. Främst gäller detta branscher som It/Telecom, Hälso-/sjukvård samt till viss del även Verkstadsindustrin.

Papper/Massa, Trävaruindustrin samt Logistik är de enda branscher som haft en negativ utveckling i företagstillväxt under perioden 2015–2020.

Bland de branscher som haft den högsta tillväxttakten i förädlingsvärde och lönsamhet är Fastigheter; Verkstad, samt Utbildning och It/Telecom där de två sistnämnda har hög tillväxt i förädlingsvärde men genomsnittligt eller negativ utveckling i lönsamhet.

Pandemins påverkan på hotell, restaurang och detaljhandeln

Se sidorna 66–75 i DNB Näringslivsanalys Värmland 2022

Besöksnäringen är en sysselsättningsintensiv bransch, vilket påverkar det geografiska område som det verkar inom på ett positivt sätt då näringarna stimulerar till nya arbetstillfällen och viktiga exportintäkter. En utmaning som sysselsättningsintensiva branscher däremot ofta har är att stärka förädlingsvärdet så att det finns kapital till nya investeringar, innovationer eller för att stärka soliditeten i företaget.

Att utveckla en hållbar besöksnäring berör många samhällssektorer och politikområden, både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Det bygger i grunden på fungerande samverkan mellan bland annat offentliga, privata och ideella aktörer. Arbetet för en hållbar turism och besöksnäring är del av den stora omställning som krävs för att vårt användande av jordens resurser inte ska äventyra dagens och kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov¹⁷. Under pandemin drabbades besöksnäringen, och då främst Hotell-, restaurang och mötesindustrin hårt då restriktionerna kraftigt

¹⁷ [Tillväxtverkets arbete för turism och besöksnäring - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\) 2022-06-10](https://www.tillvaxtverket.se/2022-06-10)

begränsade resor, konferenser, sport- och kulturevenemang, möjligheten att äta på restaurang, etcetera.

Från 2015 och fram till 2018 hade besöksnäringen¹⁸ i Värmland haft en tillväxttakt i förädlingsvärde på 32 procent, jämfört med genomsnittet för samtliga branscher i Värmland på 29 procent. Som nämndes är besöksnäringen en bransch som ofta möter stora utmaningar i att öka förädlingsvärdet. Resultatet med en högre tillväxttakt än genomsnittet är därför att se som en stark utveckling. Till 2019 hade tillväxttakten sjunkit något, dock var tillväxttakten fortfarande relativt god (27 procent jämfört med rikets 31 procent). Till 2020 däremot drabbades näringen så hårt att hela tillväxten i förädlingsvärde inom branschen försvann och i stället blev en negativ utveckling totalt under perioden 2015 – 2020.

Antal anställda inom branschen minskade också kraftigt mellan 2019 och 2020, vilket var tydligast i Eda, Sunne och till viss del Årjäng. Tappet i antal anställda mellan 2019 och 2020 inom såväl hotell, restaurang och detaljhandeln var inte lika tydlig i östra Värmland. Framför allt har besöksnäringen i Filipstad klarat sig bra mellan 2019 och 2020.

¹⁸ Observera att för detta avsnitt gäller DNB:s definition.

Växande och krympande näringar

Se sidorna 36–41 i DNB Näringslivsanalys Värmland 2022

Värmland har en högre andel anställda i krympande branscher jämfört med riket (23 procent jämfört med 16 procent) och en lägre andel i växande branscher (35 procent jämfört med 41 procent). Framför allt Grums, Hagfors, Filipstad och Munkfors har en hög andel anställda inom krympande branscher, men även Hammarö kommun och Sunne har hög andel inom krympande branscher. Storfors är den kommun mest högst andel anställda inom växande branscher medan Karlstad och Kil har en struktur som liknar den på nationell nivå. Växande branscher har i Värmland den största tillväxttakten inom både antal företag och anställda. Däremot har krympande branscher en högre tillväxttakt i antal företag jämfört med medelväxande branscher. Detta beror med stor sannolikhet på att Värmland har mycket starka företag inom just krympande branscher som exempelvis Stål/metall och Papper/massa. Även om vissa branscher är krympande så innebär det inte att det är negativt att ha många anställda inom dessa branscher. En krympande bransch kan ibland vara ett tecken på en bransch som genomgår stora förändringar inom produktionen av varor och tjänster, jobb försvinner när produktionsprocesser automatiseras medan behovet av nya kompetenser ökar. De står därför inför utmaningar med att attrahera "rätt" kompetens.

Det är också viktigt att se till trender generellt. Exempelvis är Livsmedelssektorn inom den krympande sektorn. Dock finns det trender som pekar mot att självförsörjning av livsmedel blir allt viktigare ur ett sårbarhetsperspektiv och också viktigt för en omställning mot en hållbar matproduktion. Även branscherna Papper/Massa och Trävaruindustrin kan gynnas av omställningen mot ett mer miljömässigt hållbart näringsliv. Det är därför viktigt att ta hänsyn till vilka kompetenser som kommer efterfrågas i framtiden, även om senaste årens trender för var arbetstillfällen skapas också är en viktig parameter.

Branschbalans

Se sidorna 42–51 i DNB Näringslivsanalys Värmland 2022

Sett till tidigare mätningar¹⁹ så ligger branschbalansen relativt konstant i Värmland. Den tillverkande sektorn har minskat med ett par procentandelar sedan 2013, men den minskningen gjordes mellan 2013 och 2015. Därefter har den legat konstant på 45 procent. Antalet anställda inom Tillverkning har dock inte minskat under perioden, utan tvärtom ökat något. Det är framför allt Företagsstödjande tjänster som ökat mer och därmed haft en ökning med två procentandelar jämfört med övriga sektorer.

Balansen ser olika ut i de olika kommunerna. Karlstad är den enda kommun som har en jämn branschbalans. Övriga kommuner, utom Eda, som har en lika stark sektor i ortstjänster (i viss mån även Årjäng och Forshaga), har en övervikt mot den tillverkande sektorn. Den låga andelen Företagsstöd gör att det fortsatt finns stor potential att utveckla näringslivet mer inom denna sektor. Det är också inom denna sektor som den största tillväxten sker vad det gäller företag och anställda, men förädlingsvärdet fortsätter att utvecklas mest i den tillverkande sektorn. Lönsamheten är hög inom Ortstjänster där framför allt Fastighets- och Energibranschen bidrar till lönsamheten.

Varför är det bra med branschbalans?

- Branschbalans stimulerar tillväxt och utveckling inom näringslivet då de olika sektorerna är beroende av varandra. Tillverkande företag behöver kompetenta medarbetare. För att attrahera dessa behövs attraktiva boendemiljöer. Ortstjänster bidrar till detta. När tillverkande företag växer, växer också behovet av företagsstödjande tjänster som exempelvis inom ekonomi, juridik eller strategiskt utvecklingsarbete. Tillverkande företag är ofta inte helt beroende att köpa in dessa tjänster från företag på den egna orten eller ens länet, vilket också kan visa sig i en låg andel Företagsstöd i mindre kommuner. Däremot kan det ofta förbättra relationen mellan tillverkande och företagsstödjande sektorer om det finns en geografisk närhet mellan dessa.
- En god branschbalans minskar sårbarheten inom ett geografiskt område. Om en kris drabbar en av sektorerna, sprids riskerna bättre vid god branschbalans.
- En god branschbalans skapar dynamik och incitament till samverkan och innovation på ett gränsöverskridande sätt.

¹⁹ Näringslivsanalys Värmland 2019, Bisnode (numera Dun & Bradstreet) Se www.varmlandsstrategin.se för publicering av rapport

Åldersklasser och kvarvarandegrad

Se sidorna 56–65 samt i DNB Näringslivsanalys Värmland 2022

Näringslivet i Värmland har en högre andel företag äldre än 10 år jämfört med riket, 45 procent jämfört med rikets 37 procent. 59 procent av de anställda inom näringslivet i Värmland arbetar också i företag 20 år eller äldre. Dessa företag står också för nästan två tredjedelar av förädlingsvärdet i länet. Detta följer också mönstret i riket i övrigt. Att äldre bolag har ett högre förädlingsvärde är naturligt då dessa bolag hunnit etablera sig, ta marknadsandelar, effektiviserat, etcetera. Äldre företag har också en god tillväxt i antal anställda men en lägre tillväxttakt i antal företag (procentuell andel av totala näringslivet). Att Värmland har en så låg tillväxttakt i storleksklassen 0–3 anställda är ytterligare tecken på den låga tillväxttakten på nystartade företag i länet.

Företagsöverlevnaden för företag i Värmland efter 5 år ligger mellan 78 och 87 procent. Högst är den i Kil. Även Munkfors, Grums, Filipstad och Sunne har hög överlevnadsgrad. Dessa kommuner kännetecknas också av gott företagsklimat. Ett gott företagsklimat kan därför eventuellt indikera högre kvarvarandegrad bland företag, även om det inte visade på högre nyföretagande. Dock har Karlstad och Forshaga ett företagsklimat något högre än snittet i Värmland, men trots det något lägre kvarvarandegrad än genomsnittet. En något lägre kvarvarandegrad behöver dock inte nödvändigtvis vara av negativ betydelse. Det kan också vara ett tecken på att det finns en större tilltro till att det är möjligt att starta ett företag, även om sen inte alla företag överlever. Att invånare i kommunen vågar prova nya saker är också viktigt, helt oavsett om företaget blir en framgång eller ej.

Bland företag som startades 2015 har de inom detaljhandeln klarat sig relativt bra med en överlevnadsgrad på 81 procent. Till skillnad från hotell- och restaurangbranschen så påverkades inte den totala detaljhandeln lika mycket av pandemins restriktioner. Bygg- och elektronikhandeln gynnades till exempel av pandemin medan handel av kläder och skor drabbades hårdare. Mycket av detaljhandeln ökade också genom näthandeln, medan den fysiska handeln minskade drastiskt, vilket var orsaken till den drastiska påverkan på gränshandeln i Eda och Årjäng som har fysiska butiker. Innan pandemin hade dock gränshandeln i Eda och Årjäng en mycket stark tillväxt.

De branscher som har högst kvarvarandegrad är Metallvaruindustrin, Verkstad och Fastigheter. Papper/Massa har en låg kvarvarandegrad, men av de företag som försvunnit inom denna bransch är de få som gått i konkurs eller likviderats. De har i stället försvunnit på grund av fusion med annat företag. Förutom Papper/massa har också Fastigheter, It/Telecom samt areella näringar en låg andel konkurs/likvidation bland företag som försvunnit.

Koncernbolag och utländskt ägandeskap

Se sidorna 76–85 samt i DNB Näringslivsanalys Värmland 2022

I regionalt sammanhang lyfts ofta Värmland som ett län med stark internationell prägling.

Anställda i Värmland är däremot inte anställda i utländska koncerner i högre grad än övriga Sverige. Däremot är det en något högre grad av anställda inom svenska koncerner jämfört med genomsnittet i riket. Bland anställda som ändå finns inom utländska koncerner är Finland och Norge de länder som har flest antal anställda. Sett till antal företag i utländska koncerner är Norge helt dominerande med fler än dubbelt så många företag som Finland och Holland som kommer som nummer två och tre.

Bland branscher i Värmland har Papper/massa, It/Telecom och Verkstad en hög andel anställda inom utländska koncerner. Ur ett sårbarhetsperspektiv²⁰ är det viktigt att ta hänsyn till de effekter det kan ha på en bransch ifall utländska moderbolag väljer att flytta sin verksamhet från Värmland någon annanstans. Fastigheter, Besöksnäring, Logistik, Hälso/sjukvård, Bygg och Detaljhandeln har relativt låg andel anställda i utländska koncerner.

Sett till branschfördelningen av de anställda som finns inom de utländska koncernerna jämfört med fördelningen av resterande anställda är de utländska koncernerna starka inom områden som Papper/massa, Verkstad, It/Telecom, Partihandel, samt Företagsservice.

Bland de fem största koncernerna i Värmland återfinns utländska koncerner som Stora Enso Oyj med moderland Finland, Voestalpine AG (Uddeholm) med moderland Österrike, samt Valmet Corp. med moderland Finland.

²⁰ För en mer utförlig analys av sårbarhet inom näringsliv, se också Sårbarhetsanalys av det värmländska näringslivet, 2022, Region Värmland

Källor

Näringslivsanalys Värmland 2022, Dun & Bradstreet, 2022

Näringslivsanalys Värmland 2019, Bisnode (numera Dun & Bradstreet) Se www.varmlandsstrategin.se för publicering av rapport

Gemensamma definitioner av besöksnäring och Livsmedelskedjan i Värmland - Ett samarbete mellan Region Värmland, Visit Värmland, NIFA, Länsstyrelsen i Värmland, Hushållningssällskapet och LRF, Region Värmland, 2021

Sårbarhetsanalys av det värmländska näringslivet, Region Värmland, 2022

www.almi.se (styrelsekartläggning-2022)

www.bolagsverket.se

www.foretagarna.se

www.org-sam.se (Coronapandemin och det osynliga bläcket — Organisation & Samhälle)

www.reglab.se (Reglabs-innovationsindex 2021)

www.scb.se

www.svensktnaringsliv.se (Lokalt företagsklimat, ranking 2021)

www.tillvaxtverket.se (Tillväxtverkets arbete för turism och besöksnäring)

www.tillvaxtverket.se (Företagens villkor och verklighet 2020)

www.verksam.se

